

کبرا

کبرا، یکی از **اصطلاحات** به‌کار رفته در **علم منطق** بوده و به‌معنای **قضیه** مشتمل بر **حدّ اکبر** و محمول نتیجه، در **قیاس اقترانی** است.

فهرست مندرجات

- ۱ - توضیح اصطلاح
- ۲ - مستندات مقاله
- ۳ - پانویس
- ۴ - منبع

توضیح اصطلاح

هر قیاس اقترانی از دو مقدمه تشکیل می‌شود. مقدمه‌ای که مشتمل بر **حدّ اصغر** است "**صغرا**"، و مقدمه دیگر که حدّ اکبر در آن قرار گرفته "کبرا" نام دارد.

- [1] مشکوٰه‌الدینی، عبدالمحسن، منطق نوین مشتمل بر اللغات المشرفیه فی الفنون المنطقیه، ص ۴۰۸.
 - [2] سبزواری، ملاهادی، شرح المنظومه، ص ۲۹۸.
 - [3] ابن‌سینا، حسین بن عبدالله، النجاة، ص ۵۳.
 - [4] شهاب‌الدین سهروردی، یحیی بن حبش، منطق التلویح، ص ۴۷.
 - [5] خوانساری، محمد، منطق صوری، ص ۱۴۸.
 - [6] گرامی، محمدعلی، منطق مقارن، ص ۱۴۸.
- به عبارت دیگر؛ مقدمه‌ای که محمول نتیجه در آن قرار دارد کبرا نام دارد؛ چه به عنوان مقدمه اول قیاس ذکر شود و چه به عنوان مقدمه دوم.
- [7] مظفر، محمد رضا، المنطق، ص ۲۴۲.
 - [8] خواجه نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد، اسلس الاقتیاس، ص ۱۹۱.
 - [9] علامه حلّی، حسن بن یوسف، الجوهر النضید، ص ۱۰۱.
 - [10] ابن‌سینا، حسین بن عبدالله، الشفا (منطق)، ج ۲، ص ۴۷۸.
 - [11] ابوالبرکت ابن‌ملکا، هبه‌الله بن علی، الکتب المعتمبر فی الحکمه، ص ۱۲۴.
 - [12] قطب‌الدین رازی، محمد بن محمد، تحریر القواعد المنطقیه فی شرح رساله الشمسیه، ص ۱۴۱.

مثال: در قیاس "العالم متغیر، کلّ متغیر حادث، فالعالم حادث". چون کلمه "حادث" که حدّ اکبر، و محمول در نتیجه است در مقدمه "کلّ متغیر حادث" قرار گرفته آن مقدمه را کبرا می‌نامند.

- [13] شیرازی، قطب‌الدین، درة التاج (منطق)، ص ۱۲۴.
- [14] مجتهد خراسانی (شهابی)، محمود، رهبر خرد، ص ۲۸۱.
- [15] فرصت شیرازی، میرزا محمد، اشکال المیزان، ص ۱۱۰.
- [16] ابوالحسن سالاری، بهمنیار بن مرزبان، التحصیل، ص ۱۱۲.
- [17] تقطزانی، عبدالله بن شهاب‌الدین، الحاشیه علی تهذیب المنطق، ص ۸۸.
- [18] ابن‌سینا، حسین بن عبدالله، الشفا (منطق)، ج ۲، ص ۱۴۸.

مستندات مقاله

در تنظیم این مقاله از منابع ذیل استفاده شده است:

- شیرازی، قطب‌الدین، درة التاج (منطق).
- خوانساری، محمد، منطق صوری.
- گرامی، محمدعلی، منطق مقارن.

- ابوالحسن سالاری، بهمنیار بن مرزبان، التحصیل.
- فرصت شیرازی، میرزا محمد، اشکال المیزان.
- مجتهد خراسانی (شهابی)، محمود، رهبر خرد.
- سبزواری، ملاهادی، شرح المنظومة.
- ابن سینا، حسین بن عبدالله، الشفا (منطق).
- تفتازانی، عبدالله بن شهابالدين، الحاشية على تهذيب المنطق.
- شهابالدين سهروردي، يحيى بن حبش، منطق التلويحلت.
- مظفر، محمد رضا، المنطق.
- ابن سینا، حسین بن عبدالله، الاشارات و التنبيهات.
- علامه حلی، حسن بن يوسف، الجوهر النضيد.
- ابن سینا، حسین بن عبدالله، النجاة.
- ابوالبرکات ابنملکا، هبهالله بن علي، الکتب المعتر في الحكمة.
- قطبالدين رازی، محمد بن محمد، تحرير القواعد المنطقية في شرح رسالة الشمسية.
- خواجه نصيرالدين طوسي، محمد بن محمد، اسلس الاقنيس.
- مشکوئالدينی، عبدالمحسن، منطق نوین مشتمل بر الممعت المشرقيه في الفنون المنطقية.

پانویس

۱. ↑ مشکوئالدينی، عبدالمحسن، منطق نوین مشتمل بر الممعت المشرقيه في الفنون المنطقية، ص ۴۰۸.
۲. ↑ سبزواری، ملاهادی، شرح المنظومة، ص ۲۹۸.
۳. ↑ ابن سینا، حسین بن عبدالله، النجاة، ص ۵۳.
۴. ↑ شهابالدين سهروردي، يحيى بن حبش، منطق التلويحلت، ص ۴۷.
۵. ↑ خوانساری، محمد، منطق صوری، ص ۱۴۸.
۶. ↑ گرامی، محمدعلی، منطق مقارن، ص ۱۴۸.
۷. ↑ مظفر، محمد رضا، المنطق، ص ۲۴۲.
۸. ↑ خواجه نصيرالدين طوسي، محمد بن محمد، اسلس الاقنيس، ص ۱۹۱.
۹. ↑ علامه حلی، حسن بن يوسف، الجوهر النضيد، ص ۱۰۱.
۱۰. ↑ ابن سینا، حسین بن عبدالله، الشفا (منطق)، ج ۲، ص ۴۷۸.
۱۱. ↑ ابوالبرکات ابنملکا، هبهالله بن علي، الکتب المعتر في الحكمة، ص ۱۲۴.
۱۲. ↑ قطبالدين رازی، محمد بن محمد، تحرير القواعد المنطقية في شرح رسالة الشمسية، ص ۱۴۱.
۱۳. ↑ شیرازی، قطبالدين، درة التاج (منطق)، ص ۱۲۴.
۱۴. ↑ مجتهد خراسانی (شهابی)، محمود، رهبر خرد، ص ۲۸۱.
۱۵. ↑ فرصت شیرازی، میرزا محمد، اشکال المیزان، ص ۱۱۰.
۱۶. ↑ ابوالحسن سالاری، بهمنیار بن مرزبان، التحصیل، ص ۱۱۲.
۱۷. ↑ تفتازانی، عبدالله بن شهابالدين، الحاشية على تهذيب المنطق، ص ۸۸.
۱۸. ↑ ابن سینا، حسین بن عبدالله، الشفا (منطق)، ج ۲، ص ۱۴۸.

منبع

پایگاه مدیریت اطلاعات علوم اسلامی، برگرفته از مقاله «کبریا»، تاریخ بازبینی ۱۳۹۶/۴/۳.